

Plan odbudowy dla Europy - NextGenerationEU

Stan zagrożenia zdrowia publicznego spowodowany pandemią Covid-19 doprowadził do kryzysu gospodarczego w Unii Europejskiej. Od początku trwania pandemii UE były podejmowane działania, mające na celu naprawienie szkód gospodarczych i społecznych. W tym celu Komisja Europejska, Parlament Europejski oraz szefowie państw i rządów UE zatwierdzili **Plan odbudowy dla Europy**, który ma pomóc w wyjściu kryzysu oraz zapewnić podstawy dla bardziej nowoczesnej i zrównoważonej Europy.

27 maja 2020 r.

„Dzięki planowi odbudowy możemy przekuć stojące przed nami ogromne wyzwanie w szansę – nie tylko wspierać odbudowę, ale także inwestować w naszą przyszłość: Europejski Zielony Ład i cyfryzacja przyczynią się do zwiększenia zatrudnienia i wzrostu gospodarczego, podniesienia odporności naszych społeczeństw i poprawy stanu środowiska naturalnego. To decydujący moment dla Europy. Nasza chęć do działania musi być tak wielka, jak wyzwania, jakie przed nami stoją. Naszą ambitną odpowiedzią jest Next Generation EU.”

Przewodnicząca Ursula von der Leyen

Źródło: Komisja Europejska

Unijni przywódcy uzgodnili całościowy pakiet o wartości **2,018 bln euro w cenach bieżących**¹, który łączy **wieloletnie ramy finansowe** i nadzwyczajny instrument odbudowy **Next Generation EU**. Jest to największy pakiet środków, jaki został dotychczas sfinansowany z unijnego budżetu. Wieloletnie ramy finansowe wraz z Next Generation EU są głównym instrumentem **wdrażania pakietu odbudowy** stanowiącego reakcję na społeczno-gospodarcze skutki pandemii Covid-19 oraz transformacji cyfrowej i ekologicznej w UE. W ramach zatwierdzonej kwoty ponad 50 proc. zostanie przeznaczony na modernizację m.in. poprzez: badania naukowe i innowacje, sprawiedliwą transformację klimatyczną i cyfrową oraz gotowość, odbudowę i odporność na kryzysy. W pakiecie uwzględniono także: walkę ze zmianami klimatycznymi (30 proc. środków unijnych), modernizację realizowanych do tej pory polityk, takich jak polityka spójności czy polityka rolna ochronę bioróżnorodności i równouprawnienie płci.

¹ 1,8 bln EUR w cenach z 2018 r.

Od czasu przyjęcia długoterminowego budżetu UE na lata 2021–2027 w 2020 r. Unia Europejska stanęła przed szeregiem bezprecedensowych i nieoczekiwanych wyzwań – począwszy od brutalnej inwazji Rosji na Ukrainę i jej konsekwencji, po wzrost migracji po pandemii oraz przyspieszenie inflacji i stóp procentowych. Budżet UE odegrał kluczową rolę we wzmocnieniu reakcji UE na współczesne wyzwania, m.in. w następstwie rosyjskiej napaści Rosji na Ukrainę uruchomiono środki z budżetu UE, aby udzielić pomocy nadzwyczajnej, zapewnić wsparcie w Ukrainie i w krajach UE, a także złagodzić skutki humanitarne wojny. W czerwcu 2023 r. Komisja zaproponowała wzmocnienie długoterminowego budżetu UE na lata 2021–2027 w ukierunkowany sposób, aby zapewnić dalszą realizację najważniejszych celów budżetu UE.

Większe inwestycje w transformację klimatyczną i cyfrową

**Klimat
uwzględniany
przekrojowo**

cel: 30% łącznych wydatków
ze wszystkich programów

**Cyfryzacja
uwzględniana
przekrojowo**

wydatki na transformację
cyfrową we wszystkich
programach

wzrasta budżet na:

- program „Cyfrowa Europa”
- instrument „Łącząc Europę” (aspekt cyfrowy)

Źródło: Rada Unii Europejskiej

W poniższej tabeli zaprezentowano budżet UE z podziałem na kwoty w poszczególnych obszarach działalności.

Dział	WRF	NextGenerationEU
1. Jednolity rynek, innowacje i technologie cyfrowe	149,5 mld EUR	11,5 mld EUR
2. Spójność, odporność i wartości	426,7 mld EUR	776,5 mld EUR
3. Zasoby naturalne i środowisko	401 mld EUR	18,9 mld EUR
4. Migracja i zarządzanie granicami	25,7 mld EUR	-
5. Bezpieczeństwo i obrona	14,9 mld EUR	-
6. Sąsiedztwo i świat	110,6 mld EUR	-
7. Europejska administracja publiczna	82,5 mld EUR	-
RAZEM WRF	1 210,9 mld EUR	806,9 mld EUR

Wszystkie kwoty przedstawiono w EUR, w cenach bieżących. Źródło: Komisja Europejska

Next Generation EU

NextGenerationEU to tymczasowy instrument odbudowy gospodarczej o wartości 806,9 mld euro, który ma pomóc naprawić bezpośrednie szkody gospodarcze i społeczne spowodowane pandemią koronawirusa. Komisja Europejska będzie upoważniona do **zaciągania w imieniu Unii pożyczek na rynkach kapitałowych** do wysokości 806,9 mld EUR. UE wykorzystuje pożyczone pieniądze wyłącznie na eliminowanie skutków kryzysu i rozdziela je pośrednictwem głównego elementu NextGenerationEU - **Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności** (jako pożyczki - 385,8 mld EUR ; jako dotacje- 338 mld EUR) oraz w ramach siedmiu programów:

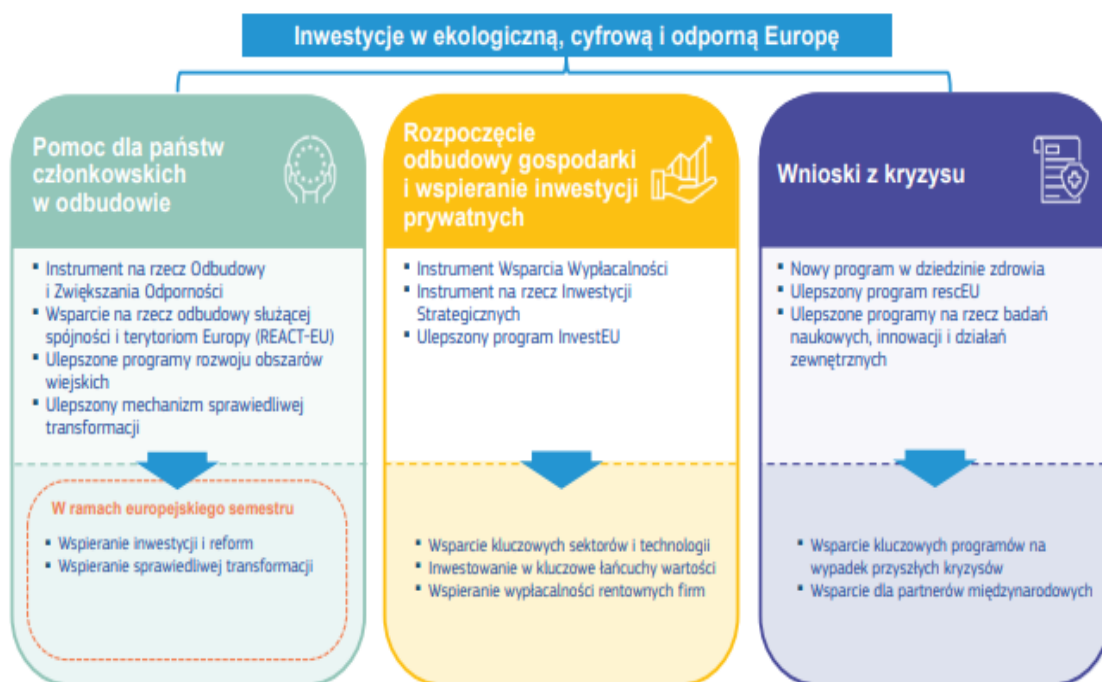
- REACT-EU: 50,6 mld EUR
- Horyzont Europa: 5,4 mld EUR
- InvestEU: 6,1 mld EUR
- Rozwój obszarów wiejskich: 8,1 mld EUR
- Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji: 10,9 mld EUR
- RescEU: 2 mld EUR.

Aby skorzystać z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności państwa członkowskie opracowały plany odbudowy i zwiększania odporności. Aby otrzymać wsparcie z instrumentu, państwa UE musiały przedstawić plany zawierające spójny pakiet projektów, reform i inwestycji w sześciu dziedzinach polityki: transformacja ekologiczna, transformacja cyfrowa, inteligentne, zrównoważone i inkluzywne wzrost i zatrudnienie, spójność społeczna i terytorialna, zdrowie i odporność, polityki na rzecz następnego pokolenia, w tym edukacja i umiejętności. Plany poszczególnych państw członkowskich UE i przegląd dotychczasowych wypłat zawiera interaktywna tabela wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności:

➔ https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/index.html

Next GenerationEU obejmuje także środki na nową inicjatywę REACT-EU. Narzędzie to pomoże w ekologicznej i cyfrowej odbudowie gospodarki i zwiększeniu jej odporności. Fundusze zostaną udostępnione Europejskiemu Funduszowi Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiemu Funduszowi Społecznemu (EFS) oraz Europejskiemu Funduszowi Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD).

Środki z NextGenerationEU zasila też dodatkowo inne europejskie programy lub fundusze, takie jak „Horyzont 2020”, InvestEU, programy rozwoju obszarów wiejskich czy Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST).

Źródło: Komisja Europejska

Finansowanie długoterminowego budżetu UE oraz Next Generation EU

Długoterminowy budżet UE będzie nadal finansowany z dotychczasowych źródeł dochodów jakimi są:

- cła,
- wkłady państw członkowskich oparte na podatku od wartości dodanej (VAT),
- wkłady oparte na dochodzie narodowym brutto (DNB).

Od początku 2021 roku zostały jednak wprowadzone zmiany w źródłach dochodów w budżecie UE w postaci nowych źródeł dochodu. I tak od stycznia 2021 roku wprowadzono nowe źródło dochodów budżetu UE - wkład krajowy oparty na odpadach opakowaniowych z tworzyw sztucznych niepoddanych recyklingowi.

Aby sfinansować NextGenerationEU, Komisja Europejska zaciąga pożyczki na rynkach kapitałowych, na warunkach bardziej korzystnych od tych, które mogłyby uzyskać większość państw członkowskich. Następnie Komisja dokonuje redystrybucji tych kwot. Komisja Europejska już przed wprowadzeniem NextGenerationEU wyemitowała obligacje, na przykład na sfinansowanie pożyczek dla państw członkowskich UE i państw trzecich, w tym aż do 100 mld euro na rzecz programu SURE na ochronę miejsc pracy i utrzymanie zatrudnienia w czasie pandemii COVID-19. Do 2026 r. Unia Europejska pozyska w ramach

BIULETYN 9/2023 wrzesień 2023 r.

EUROPE DIRECT Poznań przy Wielkopolskiej Izbie Rzemieślniczej w Poznaniu

zróżnicowanej strategii finansowania około 800 mld euro w cenach bieżących na rzecz NextGenerationEU. Parlament Europejski, Rada i Komisja uzgodniły, że będą pracować nad wprowadzeniem wystarczających nowych zasobów własnych na pokrycie spłat NextGenerationEU. Komisja zaproponowała zatem trzy nowe źródła dochodów budżetu UE, aby pomóc w spłacie dotacji NextGenerationEU. W czerwcu 2023 zakończone zostały prace nad dotyczącym kolejnej generacji zasobów własnych. Ostateczny pakiet obejmuje nowe tymczasowe statystyczne zasoby własne oparte na zyskach przedsiębiorstw. W następstwie porozumienia politycznego w sprawie pakietu „Gotowi na 55”, za sprawą którego polityka UE ma przyczynić się do neutralności klimatycznej naszego kontynentu, Komisja dostosowała także wnioski dotyczące zasobów własnych opartych na unijnym systemie handlu uprawnieniami do emisji (ETS) i mechanizmie dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂ (CBAM) w porównaniu z pierwotnymi wnioskami z grudnia 2021 r. Ponadto utrzymano zasoby własne oparte na udziale w zyskach rezydualnych przedsiębiorstw wielonarodowych, realokowanym do państw członkowskich UE na mocy porozumienia OECD/G20 w sprawie realokacji praw do opodatkowania. Komisja współpracuje z Parlamentem Europejskim i państwami członkowskimi UE w Radzie w celu szybkiego zatwierdzenia nowych źródeł dochodów.

Źródła:

https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/index.html

https://ec.europa.eu/info/strategy/recovery-plan-europe_pl

<https://www.gov.pl/web/rozwoj-praca-technologia/krajowy-plan-odbudowy>

<https://www.consilium.europa.eu/pl/policies/eu-recovery-plan/>

Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Budżetu, The EU's 2021-2027 long-term budget and NextGenerationEU : facts and figures, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2021,

<https://data.europa.eu/doi/10.2761/808559>

Przygotował:

EUROPE DIRECT Poznań przy Wielkopolskiej Izbie Rzemieślniczej w Poznaniu

al. Niepodległości 2, 61-874 Poznań;

tel. 61 8521670,

e-mail: europedirect-poznan@irpoznan.com.pl, www.europe-direct.poznan.pl

**Współfinansowane przez
Unię Europejską**